

**Magiczny
Kraków**

Ropoczął się 8. Festiwal Miłosza!

2019-06-07

Rozpoczęła się ósma edycja Festiwalu Miłosza. Jej hasłem jest „Zdobycie władzy”. Z bogatego i różnorodnego programu polecamy szczególnie kilka spektakularnych wydarzeń, choć każdy dzień obfituje w spotkania, których nie można przeoczyć.

Festiwal rozpoczął się **w czwartek, 6 czerwca** warsztatami przekładu poetyckiego i spotkaniami autorskimi z Utą Przyboś, Salehem Diabem i Krystyną Dąbrowską, a także premierą tomu wierszy „Spotkanie innego rodzaju” Hansa Magnusa Enzensbergera z udziałem Ryszarda Krynickiego, autora ich wyboru i przekładu.

Jak co roku dzień inauguracji festiwalu uświetnił mistrzowski wykład poświęcony twórczości Czesława Miłosza pt. „Rozpacz i łaska”, który wygłosił Tomas Venclova, jeden z najwybitniejszych poetów litewskich. Intelktualna uczta odbyła się w Pałacu Krzysztoforów.

Tak Venclova pisał o poezji w 1984 roku: „Po trzech epokach, zwięźle i przekonująco opisanych przez autora – Wieku Rozumu, Wieku Uniesień i Wieku Postępu – bez wątpienia żyjemy w czwartej i najgorszej, w Wieku Rozpacz; ale są wiersze, włącznie z wierszami samego Miłosza, które zwiastują nadejście nowej epoki – Wieku Nadziei w Beznadziejności” (tłum. Stanisław Barańczak).

Miłosz Lecture zapewnił uczestnikom festiwalu punkt wyjścia do rozmowy i refleksji nad współczesnością – tym, co nas w niej uwiera i tym, co daje nam nadzieję. Słowo wstępu wygłosili Olga Brzezińska, dyrektorka programowa Festiwalu Miłosza, i Krzysztof Siwczyk, jego Dyrektor Artystyczny.

Tuż po prelekcji Tomasza Venclovy, Tadeusz Sławek i Karolina Wigura dyskutowali z Krzysztofem Czyżewskim o *vita activa* współczesnego człowieka, czyli kondycji ludzkiej w czasach konsumpcyjnego hedonizmu, postprawdy i polityki zdegradowanej do walki o władzę. Zaczynem do rozmowy była rozgrywająca się w epoce stalinizmu powieść Czesława Miłosza „Zdobycie władzy”, której tytuł stał się hasłem przewodnim tegorocznej edycji festiwalu. Miłosz, podobnie jak bohater jego książki profesor Gil, poszukuje alternatywy dla historycznego determinizmu i nie ulega pokusie nihilizmu. Dla profesora Gila istnieje tylko jedno ważne pytanie, które warto stawiać: „czy umie się być wolnym od smutku i obojętności?”. Otwiera ono przed człowiekiem perspektywę życia czynnego, które przywraca właściwy sens słowom „szczęście”, „prawda” i „polityka”. Czy tak rozumiane „przejęcie władzy” jest dziś możliwe? Obydwa czwartkowe spotkania w Krzysztoforach – Miłosz Lecture i debata – były tłumaczone na język angielski i polski język migowy.

Wspólne głośne czytanie poezji jest esencją Festiwalu Miłosza. Dlatego w finale pierwszego dnia festiwalu rozpoczął się wielojęzyczny i wielokulturowy wieczór poetycki, który poprowadzili Olga Brzezińska i Michał Nogaś. Poetyckie teksty i akompaniament muzyki Huberta Zemlera, warszawskiego perkusisty, kompozytora i improwizatora, z pewnością zapisały się na długo się w pamięci uczestników. Wydarzenie to zostało przygotowane we współpracy z Unsound Festival.

W drugim dniu festiwalu, **7 czerwca, o godzinie 18.15** w centrum festiwalowym w Narodowym

Magiczny
Kraków

Starym Teatrze im. Heleny Modrzejewskiej, o fenomenie silnych, dominujących w polskiej tradycji poetyckiej nurtów, które przez lata walczyły o władzę nad czytelnickimi gustami, rozmawiać będą Anna Kałuża, Magdalena Piotrowska-Grot i Paweł Próchniak, a dyskusję poprowadzi Piotr Śliwiński.

Debata „Władza poezji, władza nad poezją” będzie identyfikować impulsy sprawiające, że języki poetyckie dążą do literackiej dominacji. Pragnienie zdobywania władzy jest nie tylko domeną polityczną czy społeczną – przejawia się ono również w literackiej hierarchii czy, szerzej, w kulturze rozumianej jako przestrzeń sporów estetycznych. Silne tarcia między poezją klasycyzującą i awangardową znajdowały wyraźny oddźwięk w znakomitej części rodzimej i zagranicznej poezji XX wieku. Sam Czesław Miłosz bywał aktywnym uczestnikiem dawnych konfliktów, które zdaje się nigdy nie wygasły, przechowując w sobie potężny materiał polemiczny. Tym bardziej, że – jak uczy nas historia – niejednokrotnie stare zatargi estetyczne powracają we współczesnych nam dyskursach pod zmiennymi postaciami i w zmieniającym się kontekście społeczno-politycznym, co możemy zaobserwować chociażby na polu polskiej twórczości poetyckiej.

Czy przekład może też być domeną literackiego zdobywania władzy? Wychodząc poza wyeksploatowany już w dyskusjach obszar pytań o rolę i miejsce tłumacza wobec przekładanego tekstu oraz jego funkcji na rynku książki, **w sobotę, 8 czerwca, o godzinie 16.00** Magda Heydel, Isabelle Macor i Jerzy Jarniewicz porozmawiają o tłumaczeniu jako mediacji między różnymi literaturami i obcymi sobie kodami kulturowymi. Przekład wydaje się być dziś kluczowym, pełnoprawnym gatunkiem literackim. Otwiera przed nami zawsze nowe i zaskakujące uniwersum, w którym nasza tożsamość ma szansę wzbogacenia się o to, co inne. Jaką funkcję spełnia tłumacz wobec literatury obcej? Jest mediatorem, akuszerem, a może dyktatorem? W jaki sposób przekładane przez niego teksty wpływają na kształt literatury? Czy budują, czy też burzą i zmieniają hierarchie? Na te i inne pytania postaramy się odpowiedzieć w Narodowym Starym Teatrze podczas debaty translatorskiej prowadzonej przez Paulinę Małochleb.

W budynku Centrum Festiwalowego **w niedzielę, 9 czerwca** odbędą się też dwa spotkania wokół twórczości poetyckiej kobiet. W otoczeniu wielu innych wydarzeń intensywnego ostatniego dnia Festiwalu Miłosza – spotkań autorskich, młodzieżowego slamu poetyckiego w paśmie OFF czy Gali Nagrody im. Wisławy Szymborskiej – **o godzinie 11.00** zapraszamy na głośne czytanie wierszy z antologii poetek jidysz „Moja dzika koza” prowadzone przez Wojciecha Szota. „Ten bogaty, ponad 600-stronicowy tom to pierwsza polska antologia utworów poetek tworzących w języku jidysz – wynik wieloletniej pracy zespołu znakomitych współczesnych tłumaczek. (...) Dzięki temu pionierskiemu przedsięwzięciu słyszymy głosy poetek, które długo czekały na odkrycie” (z recenzji prof. Moniki Adamczyk-Garbowskiej). Goście Festiwalu Miłosza przeczytają wybrane wiersze w przekładzie na język polski, a w języku oryginalnym przeczyta je i opowie o nich znawczyni historii i tradycji kobiet żydowskich oraz kultury jidysz, Bella Szwarzman-Czarnota.

Sto dziesiąta rocznica urodzin Anny Świrszczyńskiej (1909-1984), być może jednej z najważniejszych, ale i najmniej docenianych poetek polskich XX wieku, stanowi pretekst do przypomnienia krakowskiej twórczyni. Na spotkanie „In memoriam: Anna Świrszczyńska” zapraszamy **w niedzielę, o godzinie 12.15**. Anna Marchewka wspólnie z gośćmi Festiwalu Miłosza porozmawia o tym, jak pamięć o autorce „Cierpienia i radości” żyje w świadomości kolejnych pokoleń poetek i poetów. Rozmowa o poezji Świrszczyńskiej i wspólne czytanie jej utworów uruchomią namysł nad dziełem poetki tak, by

**Magiczny
Kraków**

trwał on jeszcze długo po zakończeniu tegorocznego święta.

Debaty podejmujące tematykę szeroko rozumianej władzy na polu literackim, wykład mistrzowski Tomasa Venclovy, wspólne czytanie poezji przy akompaniamencie muzyki, lektura poezji kobiet w języku jidysz i spotkanie poświęcone Annie Świrszczyńskiej – to tylko wybrane pozycje bogatego programu 8. edycji Festiwalu Miłosza, najlepiej świadczące o tym, że między **6 a 9 czerwca** w Krakowie zapanuje poezja. Z pełnym przekonaniem zachęcamy do udziału we wszystkich wydarzeniach festiwalu, o których więcej na stronie internetowej miloszfestival.pl/program.